

**Chemická politika Evropské Unie:
REACH a Horizon Europe**

Ing. Kateřina Šebková, Ph.D

Kurz E-0250, 30.3.2021

Úvod - O čem to dnes bude?

- **KVÍZ**
- **historie a návaznost na SAICM**
- **nástroje v REACH**
- **Chemicals Strategy for Sustainability**
- **HBM4EU**
- **Horizon Europe PARC - EU Partnership**

Regulace chemických látek v EU

- Směrnice 67/578/EHS o **klasifikaci, balení a označování chemických látek**. Od roku 1967 stanovila požadavek uvádět na trh **chemické látky a směsi se zjištěnými vlastnostmi (klasifikované)**. Tato směrnice byla postupně novelizována, doplňovány další požadavky.
- Směrnice 91/155/EHS, kterou se k provedení článku 10 směrnice 88/379/EHS **vymezují a stanoví podrobná opatření k systému specifických informací pro nebezpečné přípravky**. Požadavek na bezpečnostní list
- Směrnice 79/831/EHS uvádí požadavek **registrace (notifikace) nových chemických látek**, tj. povinnost dodat předepsané údaje o vlastnostech – pro látky uvedené na trh po 18. září 1981. Registrační číslo těchto látek se nazývá číslo ELINCS. Evropský seznam oznámených chemických látek (European List of Notified Chemical Substances, ELINCS)
- Postupně **předpisy na dovoz a vývoz látek, jejich přepravu, rostlinolékařské přípravky, detergenty, správná laboratorní praxe atd. Celkem 40 různých předpisů.**

A co EU? - historie

- Postupně předpisy na dovoz a vývoz látek, jejich přepravu, rostlinolékařské přípravky, detergenty, správná laboratorní praxe atd. Celkem **40 různých předpisů**.

ALE jedním z klíčových problémů bylo:

Nerovnovážený stav mezi „novými“ a „starými“ látkami

„Nové látky“ (4 000) – poměrně dobře otestované, jednotné hodnocení

„Staré látky“ (30 000) – rozšířené, bez jednotného hodnocení

Informace o rizicích nebyly dostatečné, proto nařízení Rady (EEC) 93/93 o **hodnocení a kontrole rizika existujících látek**. Týká se vysokotonážních látek, bylo vybráno 140 látek.

ale stále nestačilo.. až přišel SAICM koncept a to položilo základ rámcovému nakládání s chemickými látkami v EU

Kam REACH směřuje?

“Chemický cíl”

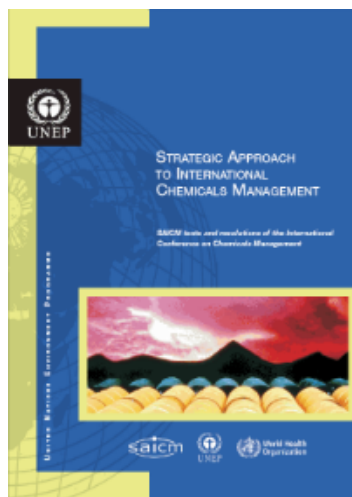
Do roku **2020** zajistit, aby byly chemické látky vyráběny a používány tak, aby se minimalizovaly jejich nepříznivé dopady na lidské zdraví a životní prostředí.

(Cíle milénia, Rio de Janeiro 1992)

SAICM

5 oblastí

- Snižování rizik
- Zvyšování znalostí a informace
- Řízení / institucionální opatření
- Budování kapacit a technická spolupráce
- Nezákonné mezinárodní obchodování

Základní dokumenty SAICM:

- Deklarace (High-level Declaration)
- Rámcová politická strategie (Overarching Policy Strategy)
- **Globální plán činností (Global Plan of Action)**

Proč byl REACH vytvořen? (I - PREAMBULE)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek a o zřízení Evropské agentury pro chemické látky REACH (Registration, Evaluation, Authorization and restriction of CHemicals)

R – registration (registrace)

E – evaluation (hodnocení)

A – authorization (povolování) and restriction (omezování)

CH – chemicals (chemikálií)

1

Toto nařízení by mělo zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí a volný pohyb látek samotných a obsažených v přípravcích a v předmětech a současně zvýšení konkurenceschopnosti a inovace. Toto nařízení by rovněž mělo podpořit rozvoj alternativních metod hodnocení rizik látek.

6

Toto nařízení by mělo přispět ke splnění strategického přístupu k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami (SAICM), přijatého dne 6. února 2006 v Dubaji.

Co má Evropská unie?

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek a o zřízení Evropské agentury pro chemické látky REACH (Registration, Evaluation, Authorization and restriction of Chemicals)

R – registration (registrace)

E – evaluation (hodnocení)

A – authorization (povolování) and restriction (omezování)

CH – chemicals (chemikálií)

- REACH je **nařízením**, platí tedy v ČR automaticky a je nadřazeno zákonu o CHLP/S
- systém kontroly chemikálií: používání chemických látek se známými vlastnostmi a to způsobem, který nepoškozuje životní prostředí a lidské zdraví.
- Registrace se týká látek vyráběných v EU nebo do ní dovážených v množství větším než **1 t/rok**, které musí být postupně zaregistrovány během 11 let (2008-2017)
- Po roce 2018 musí být registrovány všechny nové látky
- Příslušným národním orgánem (kompetentní autoritou) pro zajištění provádění v ČR je MŽP, spolupráce MPO, MZd, Kontrolním orgánem ČIŽP

Co vše REACH pokrývá?

- REACH SE **NEVZTAHUJE** NA:
  - Radioaktivní látky, látky pod celním dohledem, neizolované meziprodukty, odpady, látky ve fázi přepravy, látky v zájmu obrany
  - Výjimky z registrace (látky nepodléhající registraci)
  - Polymery (monomery ano), léčiva, potraviny, krmiva
  - Látky rostlinného a živočišného původu (Příloha IV)
  - Chemicky neupravené přírodní materiály, hydráty, vodík, kyslík, dusík, vzácné plyny (Příloha V)
  - Látky v humánních a veterinárních přípravcích, potravinách
  - Látky považované za registrované
  - Látky na ochranu rostlin, biocidy (registrace dle Nařízení ES č. 2032/2003, č. 1048/2005)

Co vše REACH pokrývá?

4 hlavní oblasti
registrace
hodnocení
povolování
omezování

Ustanovuje Evropskou chemickou agenturu a

V 17 přílohách jsou převážně metodické návody (“kuchařky”) na plnění nařízení (příloha II stanovuje podmínky pro obsah bezpečnostního listu (novelizace!), příloha XIV seznam látek SVHC, příloha XVII seznam látek, jejichž výroba a použití je omezeno (zakázáno)

REGISTRACE

- Povinnost registrace se vztahuje na výrobce, dovozce nebo výhradního zástupce výrobce ze třetí země. **Bez registrace není možné látky vyrábět ani uvádět na trh** v členských státech EU.
- Registrace již užívaných látek, se od června 2008 do 2018 provádí u ECHA, se týká látek jak látek samotných, tak látek obsažených v přípravcích nebo uvolňovaných z předmětů v množství 1t/rok a vyšším.
- Kalendář registrace = sladování požadavků (viz další slide)
- **Nové registrace nezáleží na tonáži** – tj. musí být registrována každá chemická látka, která je uváděna na trh.
- **Při registraci látek o tonáži větší než 10 t** – zpráva o chemické bezpečnosti

REGISTRACE

Kalendář

- I. Do **1.12.2010** látky vyráběné v množství větším než 1t/rok – látky karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci, kat. 1 nebo 2, látky vysoce toxické pro vodní organismy v množství větším než 100t/rok, a ostatní látky v množství větším než 1000t/rok
- II. Do **1.6.2013** látky vyráběné v množství větším než 100t/rok
- III. Do **1.6.2018** látky vyráběné v množství větším než 1t/rok.

Výjimky z registrace - 5 let výzkum, vývoj

Bezpečnostní list

- základní dokument shrnující informace o vlastnostech látky nebo chemické směsi
- výrobci nebo dovozci jsou povinni jej vyhotovit (v úředním jazyce příslušného státu EU)
- předepsaná struktura - pozor, změny - viz web ECHA
- <https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users/communication-in-the-supply-chain/safety-data-sheets>
- výrobce odpovídá za správnost
- má být k dispozici zaměstnancům, kteří s látkou pracují, orgánům státní správy i konečným uživatelům (např. v drogerii byste jej měli dostat k nahlédnutí na požádání)

HODNOCENÍ

- Hodnocení dokumentace – u registrovaných látek, provede Agentura kontrolu registrační dokumentace (dle čl. 41) a na základě výběru **pověří některý členský stát hodnocením dané látky** – 5 % registrovaných látek
- Hodnocení látky – podmínky pro hodnocení látek
- Hodnocení meziproductů
- Společná ustanovení

POVOLOVÁNÍ

- Proces povolování se vztahuje na **látky SVHC** (látky vzbuzující velmi velké obavy). Cílem povolování je kontrolovat rizika plynoucí z SVHC látek a postupně tyto látky nahradit výhodnými alternativními látkami. Pokud výrobce, dovozce nebo následný uživatel nezíská speciální povolení, nebude moci SVHC látky uvádět na trh nebo je sám používat.
- Povolení bude výrobcům, dovozcům a následným uživatelům uděleno pouze za předpokladu, že doloží skutečnost, že rizika plynoucí z jejich použití jsou řízena a převáží je socioekonomické přínosy.
- Látky podléhající povolení jsou uvedeny v příloze č. XIV nařízení REACH.

Příloha XIV obsahuje celkem **54 položek** (stav březen 2020) - <https://echa.europa.eu/cs/authorisation-list>
seznam kandidátských látek (candidate substances) má v březnu 2020 **205 látek** a jen z nich lze vybírat pro zařazení do přílohy XIV - <https://echa.europa.eu/candidate-list-table>

OMEZOVÁNÍ

- V zájmu ochrany lidského zdraví a životního prostředí jsou pro látky představující určitá rizika stanoveny omezující podmínky jejich výroby, uvádění na trh nebo používání.
- Tyto látky jsou uvedeny v příloze XVII nařízení REACH.
- Příloha XIV obsahuje celkem **54 položek** (stav březen 2020)
- <https://echa.europa.eu/cs/substances-restricted-under-reach>

**Máme legislativu!
Hurá!**

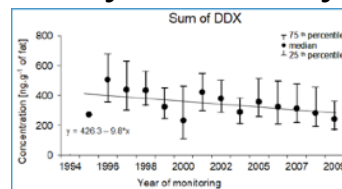
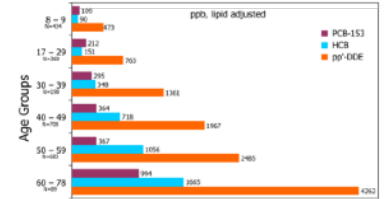
Legislativu naplňujeme? ...

**Stačí nám to?
NE!**

rok 2016

Evropská priorita: Snížení negativních dopadů chemických expozic

- Identifikovaná mimo jiné v Ostravské deklaraci přijaté 6. Evropskou konferencí ministrů zdravotnictví a životního prostředí v roce 2017.
- Potřeba podporovat otevřený, transparentní a relevantní výzkum environmentálních a zdravotních rizik, který zajistí znalostní bázi pro politické rozhodování a účinnou prevenci.
- Prvním krokem je společný evropský program Human BioMonitoring for Europe podporovaný Horizon 2020 a členskými státy.
- Nové evropské partnerství pro hodnocení chemických expozic připravované v programu Horizon Europe předpokládá vytvoření dlouhodobě udržitelných sdílených kapacit, nových nástrojů a validovaných metod pro získávání, zpracování a analýzu dat.

Projekt HBM4EU (2017-2021)

<https://www.hbm4eu.eu/>

- HBM4EU is **coordinating and advancing human biomonitoring** in Europe.
- It is generating **evidence of the actual exposure of citizens to chemicals** and the **possible health effects** in order to support policy making.
- The project is building **bridges between the research and policy worlds** in order to deliver benefits to society in terms of enhanced chemical safety.
- The initiative represents a novel **collaboration between scientists and chemical risk assessors and risk managers**, including several Commission services, EU agencies and representatives for the national level.
- It is a joint effort of 28 countries, the European Environment Agency and the European Commission, co-funded under Horizon 2020.

Projekt HBM4EU (2017-2021)

Human BioMonitoring for Europe

2017–2021

science and policy
for a healthy future

<https://www.hbm4eu.eu/>

- Exposure of European population to toxic compounds
- Special focus on the EDCs
- Identification of sources and exposure pathways
- Toxic mixtures
- Linking chemical exposure and health outcomes
- Harmonising the national and European studies
- Exposome – factors affecting health
- Availability and joint interpretation of data
- Impact on decision taking and policy making
- Positive impact on population health
- Changing trend of the chronic diseases development

Joint HBM4EU Survey(s)

- aligned
studies

Recap: Who is participating? Children 6-11 years

4th Governing Board meeting

Targeted analysis

- ✓ Phthalates + DINCH
- ✓ Flame retardants
- ✓ Pesticides
- ✓ Acrylamide

Country coverage

North 21%

- Norway
- Denmark

East 11%

- Hungary
- Slovakia
- Poland

South 28%

- Slovenia
- Greece
- Italy

West 40%

- France
- Germany
- The Netherlands
- + Belgium

Sample size

2950

Joint HBM4EU Survey(s)

- aligned
studies

Recap: Who is participating?

Teenagers 12-19 years

Targeted analysis

- ✓ Phthalates + DINCH
- ✓ PFAS
- ✓ Arsenic species
- ✓ UV-filters

Country coverage

North 21%

- Norway
- Sweden

East 11%

- Czech Republic
- Slovakia
- Poland

South 28%

- Slovenia
- Greece
- Spain

West 40%

- France
- Germany
- Belgium

Sample size

2900

4th Governing Board meeting

Joint HBM4EU Survey(s)

aligned
studies

Shrnutí

Recap: Who is participating?

Adults 20-39 years

Targeted analysis

- ✓ Bisphenols
- ✓ Cadmium
- ✓ PAH's
- ✓ Acrylamide
- ✓ UV-filters
- ✓ Mycotoxins

Country coverage

North 21%

- Iceland
- Finland
- Denmark

East 11%

- Czech Republic
- Poland

South 28%

- Portugal
- Croatia

West 40%

- France
- Germany
- Luxembourg
- Switzerland

Sample size

3165

4th Governing Board meeting

Joint HBM4EU Survey(s)

aligned studies

Shrnutí

What do we aim to achieve with these aligned studies?

Coordinate and advance human biomonitoring in Europe

- Provide evidence for chemical policy making
- Inform the EU citizens about their exposure and chemical risks
- Recent comparable EU wide HBM data are required
- Many HBM initiatives in Europe are aimed at national interests, no overarching strategy
- Ongoing/planned European HBM initiatives are aligned and brought together under the joint HBM4EU survey

The resulting **data will serve as Baseline** data for chemical exposure of EU citizens in support of environment and health policy.

01/10/2020

4th Governing Board meeting

Joint HBM4EU Survey(s)

aligned studies

Shrnutí

Take home messages

Joint HBM4EU survey:

- ✓ Targets 3 age groups: **children**, **teenagers** and **adults**
- ✓ Recent exposure data of **9585 EU citizens** from **22 EU countries** + Israel
- ✓ Collect information of **80 exposure biomarkers** from **11 chemical substance groups**
- ✓ Measurements are **quality assured**
- ✓ Data are **harmonized** and will become available
- ✓ Results provide a **baseline for chemicals exposure of EU citizens**

01/10/2020

4th Governing Board meeting

WHO/UNEP monitoring of human milk pooled samples

A co ve
světě?

Funguje
už
dávno!

QUESTIONNAIRE FOR POTENTIAL HUMAN MILK DONORS		
Fourth WHO-Coordinated Survey of Human Milk for Persistent Organic Pollutants		
<i>CONFIDENTIAL!</i>		
Section 1: Personal Information		
Name	Phone number e-mail	Today's Date (dd/mm/yyyy)
Address		

Section for National Coordinator			
Individual Identification Code		Pool Identification Code	
Is the participant eligible? Yes ☐ No ☐			
What is the status of donor in regard to the survey? Selected ☐ Alternate ☐ Not Selected ☐			
If this mother has been pre-selected to donate a sample (or is designated as an alternate), the top of Section 4 should be completed and detached from this questionnaire. Section 4 should be sent to the clinic to be completed at the time of sample collection.			

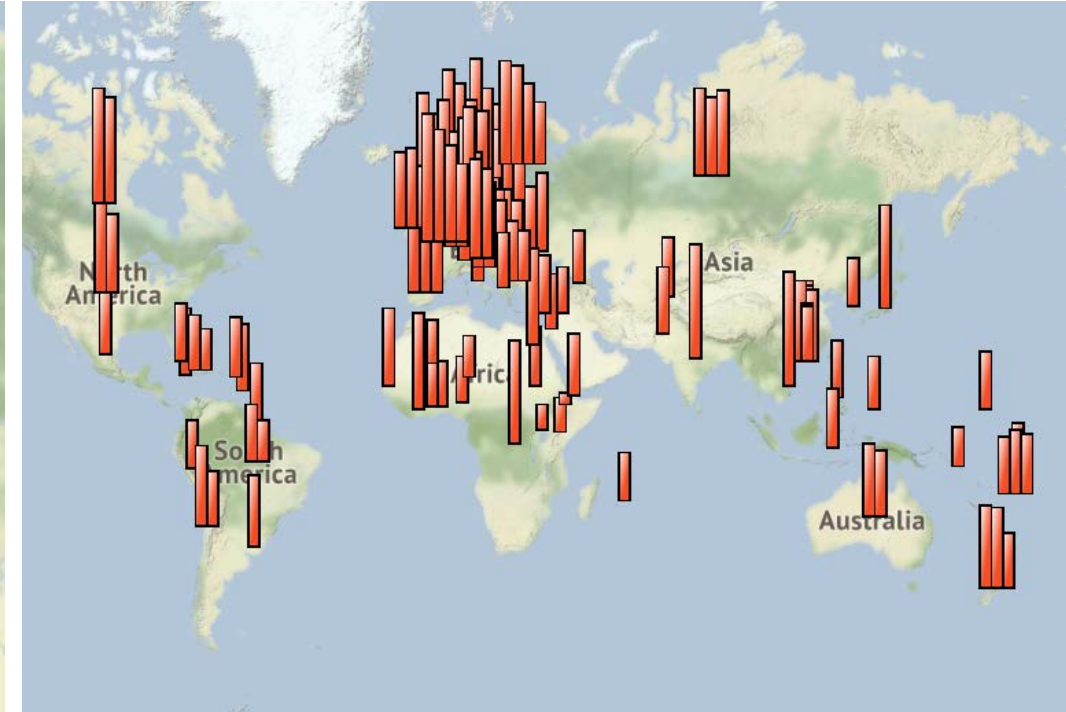
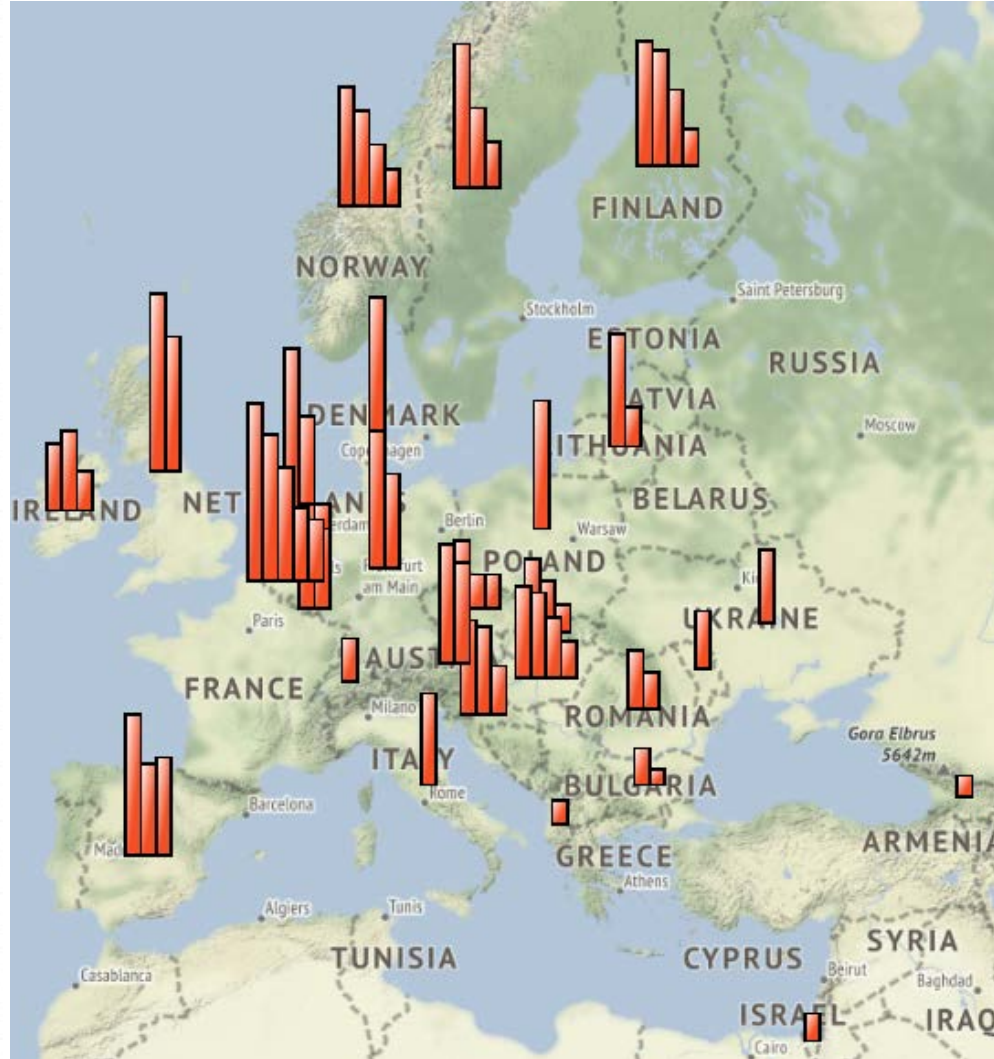
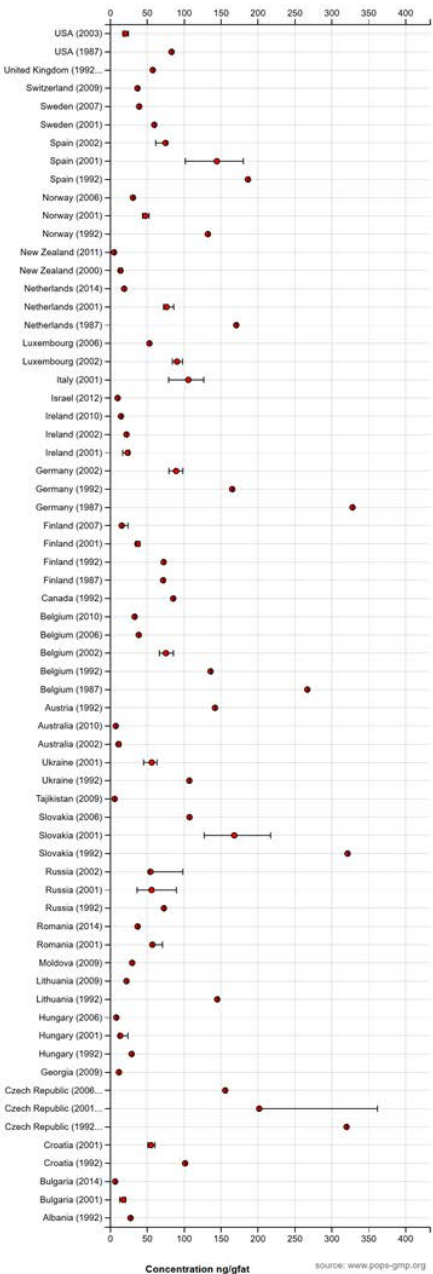
Section 2: Screening Questionnaire	
Name of Interviewer:	Date of interview (dd/mm/yyyy):
Place of interview:	
1. Are you planning to breastfeed your child? Yes ☐ No ☐	
2. Is this your first child? Yes ☐ No ☐	
3. Are you expecting a single child? (not twins) Yes ☐ No ☐	
4. Are you having a normal healthy pregnancy? Yes ☐ No ☐	
5. Have you lived in your current area for 10 years? Yes ☐ No ☐ Actual _____	
6. Are you under 30 years of age? Yes ☐ No ☐ If yes, date of birth _____	
7. Do you live near incinerators, pulp and paper industries, metal industries or where chemicals are produced Yes ☐ No ☐	

GMP Stockholmské úmluvy...

MUNI | RECETOX

WHO/UNEP monitoring of human milk pooled samples for the GMP

A co dál?

Zelená dohoda pro Evropu (EU Green Deal)

Chemické látky

- > **Chránit občany** před nebezpečnými chemickými látkami pomocí nové strategie udržitelnosti chemických látek k zajištění prostředí bez toxických látek.
- > Vyvinout **udržitelnější alternativy**.
- > Spojit **lepší ochranu zdraví** se **zvýšenou celosvětovou konkurenceschopností**.
- > **Zlepšit předpisy týkající se posouzení látek** uvedených na trh.

ŽP bez toxických látek – 2 systémové priority

- **Efektivnější využití agentur EU a vědeckých institucí** = směrem k premise „jedna látka v EU – jedno hodnocení v EU“
- **Zajištění rychlejší reakce regulačního rámce na vědecké poznatky v oblasti rizik** (endokrinní disruptory, nebezpečné chemické látky ve výrobcích - i dovážených - kombinované účinky různých chemických látek a **vysoce perzistentní chemické látky**).

= EU Partnership for Chemicals Risk Assessment na 7 let (2022-28) v rámci Horizon Europe spolupráce EK-členské státy, EU agencies

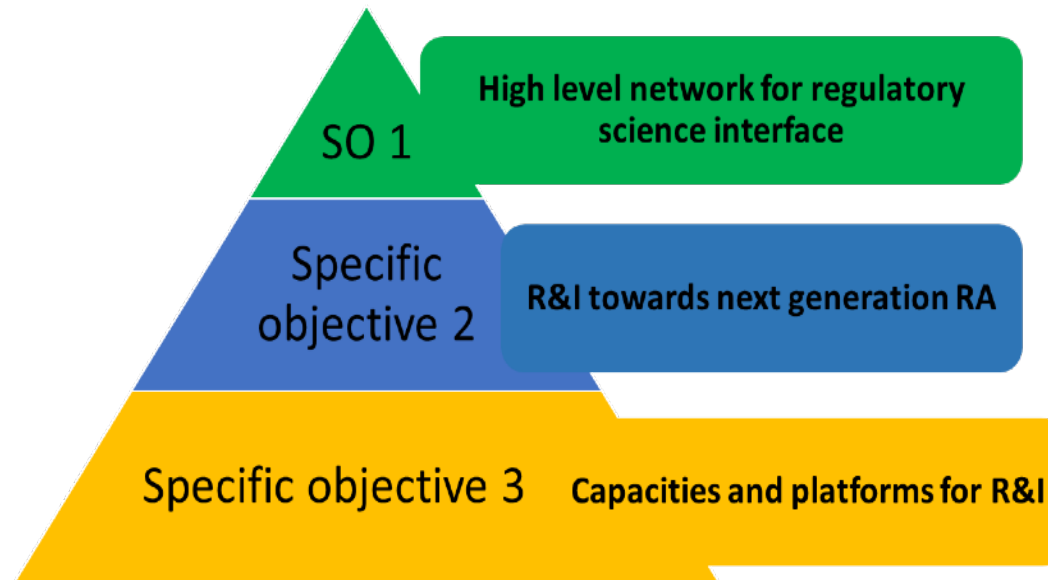
Specific objectives of the Partnership

The **general objective** is to:

Consolidate and strengthen the EU's research and innovation capacity for chemical risk assessment to protect human health and the environment and contribute to a non-toxic environment and a circular economy.

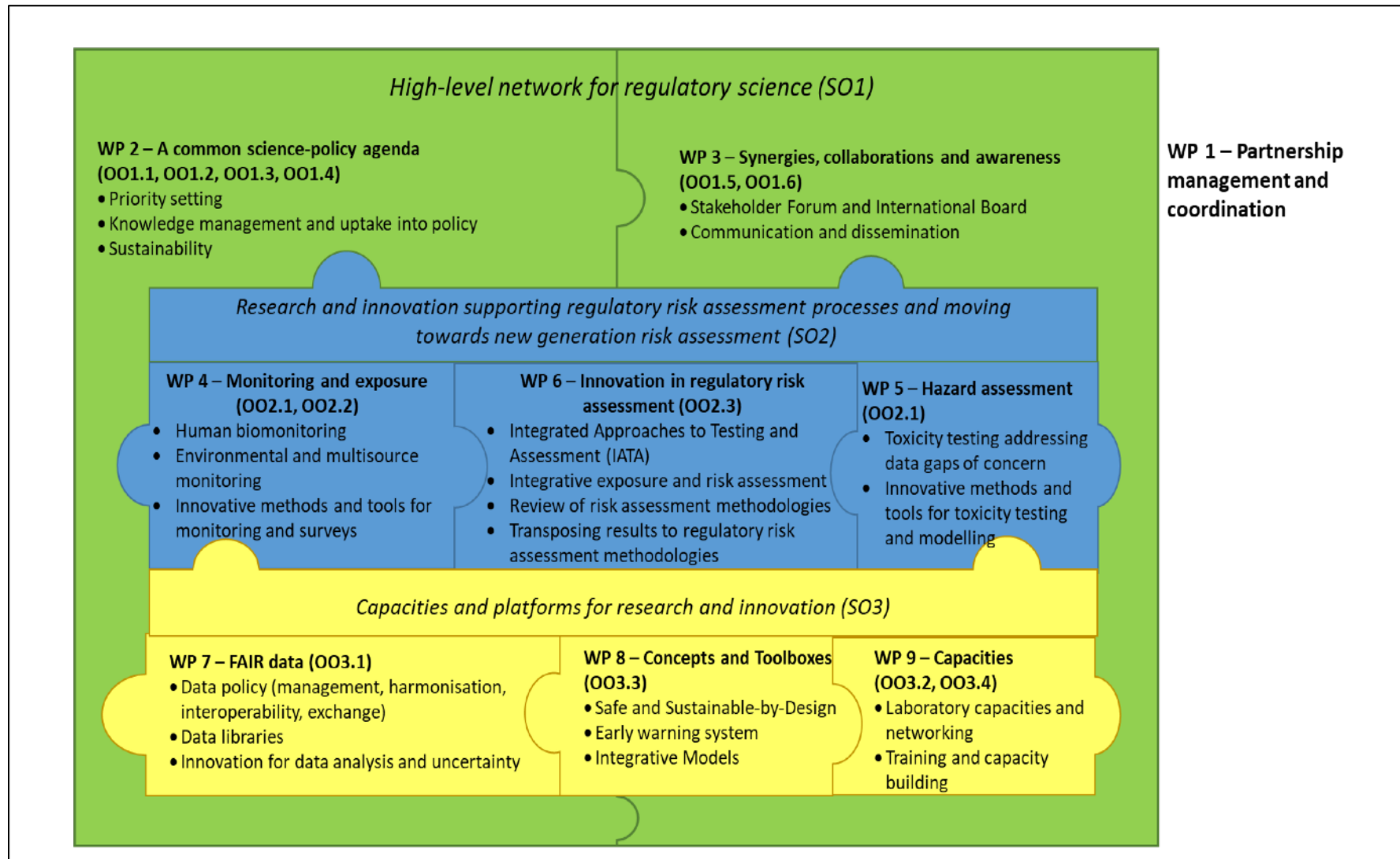
The **impacts** related to the **specific objectives** will be seen on 3 levels by:

Objectives-oriented structure

9 work packages

SO: Specific Objectives
OO: Operational Objectives

DOTAZY?